

We wczesnym okresie odchowu cielęta są narażone na rozmaite schorzenia. Najczęściej są to biegunki na przeróżnym tle oraz choroby dróg oddechowych. Jednym z elementów profilaktyki jest obserwowanie zwierząt, aby w porę rozpoznać choroby cieląt. Co powinno zwrócić naszą uwagę?

Dobrze przeprowadzony odchów cieląt to inwestycja w zdrowie i wydajność dojrzałego stada. Niestety młode zwierzęta narażone są na negatywne oddziaływanie środowiska, a raczej patogenów, które w nim bytują. Bolączką wczesnego etapu odchowu są biegunki i schorzenia układu oddechowego. Choć hodowcy starają się, aby cielęta miały jak najlepsze warunki, to nie są one przecież trzymane pod kloszem. Niemniej dobrą praktyką jest obserwowanie cieląt, począwszy od ich narodzin. Pozwala to „wyłapać” niepokojące symptomy i w porę rozpocząć ewentualne leczenie.

1. Brak odruchu ssania a choroby cieląt

Jednym z pierwszych niepokojących symptomów, które mogą się pojawić na początku odchowu, są zaburzenia ssania u cieląt. Cielę zaczyna ssać już po kilkunastu minutach od wycielenia. Przyczyny zaburzenia tego procesu u nowo narodzonych zwierząt to m.in. ciężki poród, „zespół głupiego cielęcia” czy ketoza u krowy matki w okresie przedporodowym. Jak wiadomo, czas pierwszego pojenia siarą ma niezwykle istotne znaczenie dla nabycia biernej odporności przeciwwakażnej młodego organizmu. Dlatego w przypadku braku odruchu ssania należy podać cielęciu siarę poprzez sondę, aby zapewnić mu odpowiednią podaż immunoglobulin i innych cennych składników zawartych w colostrum. Dostarczenie nowo narodzonemu zwierzęciu niewystarczającej ilości siary, np. z powodu braku odruchu ssania lub jego

Cielę zaczyna ssać już po kilkunastu minutach od wycielenia. Fot. Adobe Stock

osłabienia, może przyczynić się do pojawienia się tzw. niedoboru transferu odporności biernej (FPT – Failure of Passive Transfer). **To z kolei wpływa na podatność na choroby zakaźne cieląt i zwiększony stopień ich śmiertelności.** Ze względu na rolę siary w zagwarantowaniu zdrowia cieląt, przyrostów masy ciała i późniejszych wyników dorosłych krów należy minimalizować czynniki, które mogą wpłynąć na niepojawienie się odruchu ssania, lub szybko zadziałać, gdy zaobserwujemy takie zjawisko.

2. Apatia, osowiałość, brak witalności cieląt

To zachowania, które mogą zwiastować prawie każdą jednostkę chorobową. Dlatego jeśli widzimy, że cielę „nieswojo” się zachowuje, miejmy na nie oko. Może to być coś zwykłego, w końcu zwierzęta też mają prawo do gorszego dnia. Niemniej nie powinno się takich symptomów bagatelizować. Cielęta z natury są ruchliwe, witalne, ciekawskie. Dlatego osowiałość może być sygnałem, że coś dzieje się nie tak. Warto też pamiętać, że odwodnienie, powstałe na skutek biegunek, objawia się tym, że skóra cielęcina jest mniej elastyczna, a gałki oczne zapadnięte. Ponadto odwodnione cielę ma wyschniętą błonę śluzową pyska i nosa. Poza symptomami fizjologicznymi biegunki objawiają się zmianami w zachowaniu chorych zwierząt. Cielęta z biegunkami są senne, tracą łaknienie, są nieufne, apatyczne.

3. Krew w kale cielęcina

Biegunka u cieląt może powstawać na różnym tle: stresogennym, żywieniowym, wirusowym, bakteryjnym czy pasożytniczym. Wygląd kału biegunkowego (konsystencja, kolor) różni się w zależności od podłoża problemu oraz stopnia rozwoju danej choroby cieląt. Oczywiście, aby

Choroby cieląt mogą się objawiać apatią, osowiałością, brakiem witalności zwierząt. Fot. Adobe Stock

dowiedzieć się, co jest przyczyną tego zjawiska, należy przeprowadzić badania diagnostyczne. Co może oznaczać krew w kale cielaka? **Jedną z przyczyn jest inwazja kokcydiów.** Te pasożyty zagnieżdżają się w jelicie zarażonego zwierzęcia i wnikają w ściany. Reakcja ze strony organizmu objawia się biegunką. Kokcydioza cieląt może z kolei skutkować m.in. zapaleniem jelita, a także martwicą jego błony śluzowej czy wyniszczeniem kosmków jelitowych. (Więcej na ten temat przeczytasz w artykule: [Podstawowe kroki w ochronie cieląt przed kokcydiozą](#)).

4. Kaszel u cieląt

Choroby układu oddechowego u cieląt to jedne z najczystszych przyczyn upadków zwierząt w okresie odchowu. Jednym z objawów różnych schorzeń układu oddechowego jest właśnie kaszel. Ponadto warto mieć na uwadze pojawienie się takich sygnałów, jak katar, gorączka oraz zmniejszenie pobierania paszy.

Warunki, które kształtujemy dla cieląt w dużej mierze determinują ich rozwój i zdrowie.

Dlatego optymalne żywienie bezsprzecznie wpływa na odporność młodych zwierząt. W okresie podawania pasz płynnych warto wybierać tylko produkty o gwarantowanym składzie. Jednym z nich jest **IgluVital**, preparat mlekozastępczy, który zawiera zestaw pre- i probiotyków oraz immunoglobuliny. Ten godny substytut mleka krowy, zapewnia niezbędne składniki odżywcze i chroni układ pokarmowy cielęcia, zmniejszając zagrożenie pojawienia się biegunek.

Dobra rada!

Obserwuj, jak cielęta się zachowują. Opieraj profilaktykę na dobrych warunkach zoohigienicznych. Dbaj o optymalne żywienie: pojenie siarą, dobór preparatów mlekozastępczych dobrej jakości i pasz starterowych.

Źródła

- Babak F.H., Javad K., Peyman M. (2019). The control of clinical pneumonia in calves. *GSC Biological and Pharmaceutical Sciences*, 09(01), 110-114.
- Żarczyńska K., Pawlak G., Wysocka D., Cebulska K. (2018). Brak odruchu ssania u cieląt jako główna przyczyna hipogammaglobulinemii. *Magazyn Weterynaryjny Zeszyt edukacyjny, Choroby bydła*, 3 (12), 38-43. Pobrane z: <https://magwet.pl/uploads/Brak-odruchu-ssania-u-cielat-jako-glowna-przyczyna-hipogammaglobulinemii.pdf>.
- Mainau E., Temple D., Manteca X. (2012). Dobrostan a występowanie biegunek u cieląt. *The Farm Animal Welfare Fact Sheet*, www.fawec.org.